

עין יצחק

גליון מיוחד לימי 'בין הזמנים'
מתורתו של מרן הראשון לציון
הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א
נשיא בית הדין הרבני הגדול
ובעל ה'ילקוט יוסף'

פר' עקב תשע"ז | גליון מס' 53

עריכה: הרב יצחק קורלנסקי

מכתב חיזוק ממרן הראשון לציון שליט"א

מלבד שיש להגביר חשקת התורה בימים אלה,
הרי שערובה גדולה היא להינצל מכל מיני סכנות של פגעי הרחוב

בס"ד, י' אב תשע"ז

זאת לידיעת התורה. וראה מ"ש בזה בקובץ חזון עובדיה ח"א, בסופו.

וזכרוננו, בשנים תש"ך-תשכ"ט, בימי חוה"מ היה מרן אאמו"ר זיע"א מזדרז לאכול סעודת שחרית וממהר "לברוח" מביתו לביהכ"נ 'צופיף' בשכונת הבוכרים, שם היה לומד עד שעה 3-4 אחר הצהריים. ועשה כן מחמת שהיה חושש שיבואו לבקרו בחוה"מ, ועקב חשקו העז ללימוד תורה היה בורח מביתו בכל חוה"מ ללמוד לבדו. וכאשר היינו מפצירים בו בצהרים ללכת לסעוד, היה דוחה אותנו עוד מעט, והיה שקוע בלימוד עד שעות אחר הצהריים, ואז היה מגיע לביתו לסעוד צהריים, ומיד לתפלת מנחה וערבית ושיעור לרבים.

ואמנם במהלך ה'זמן' יש לנצל את ימי שישי ושבת קודש לחזרות על המסכת הנלמדת בישיבה, ושמעתי ממרן אאמו"ר זיע"א שבבחרותו - בזמן חורף אחד חזר על מסכת גיטין שנלמדה אז בישיבה, שישים פעם (!), כזה ראה וקדש, ובימי שישי ושבת ו'בין הזמנים' למד בית יוסף בכל חלקי התורה, וכבר בגיל שש עשרה כתב תשובות בעניני טריפות ואיסור והיתר.

וברכתי להרה"ג ... על פעולותיו הטובות, שימשיך להרביץ תורה ולזכותם בלימוד כי הם חיינו ואורך ימינו.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

ראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא בית הדין הרבני הגדול

לכבוד מעלת בני התורה היקרים המסולאים בפז, השוקדים על דלתות תורתנו הקדושה לילה כיום יאיר כחשיכה כאורה, החפצים ומשתוקקים לעלות מעלה במעלה במעלות התורה והיראה, ואף מתפללים באווירה מרוממת ביני עמודי דגרסי, בישיבת המתמידים...

אשריכם ואשרי חלקיכם, שזוכים אתם לעסוק בתורה, ובפרט בזמנים הרפויים מלימוד התורה, כימי שישי ושבת, וימי 'בין הזמנים', דבר חשוב הוא להגביר את לימוד התורה בימי 'בין הזמנים', בהם יוצאים בני הישיבות מכתלי הישיבה, על מנת ללמוד מה שלבם חפץ בבתי מדרש סמוך לביתם. וישיבות 'בין הזמנים' היא הצלה גדולה עבור רבים, הן מחמת כך שמגביר את לימוד התורה בימים אלה, והן מפני כך שמציל את הבחורים מכל מיני סכנות של פגעי הרחוב, והתחברות לנערי שוליים ה' ירחם. ויכולים לאבד את כל מה שהשיגו והתחזקו ברוחניות במשך שהותם בישיבות הקדושות.

ומרן אאמו"ר זיע"א היה מעורר תמיד בשיחותיו בישיבותינו הקדושה ישיבת "חזון עובדיה", קודם יציאת הבחורים ל'בין הזמנים', לנצל את ימי 'בין הזמנים' ללמוד דברים אחרים ולנצל

לימוד התורה בכל עת פנוי

ולמשה רבנו ע"ה, ד'תורה אחת יהיה לכם' פתיב, וחיוב המצוה גבול יש לה, כמו נטילת ארתוּג גְנֻעֵנִיעַ גְּעֻלָּמָא יְצָא, רק המְדַקְדָּקִים נושָׂאִין אותו פל היום, ולכן לא פתבה התורה מדות רק ברמיזה, דלמשל מדת הנקמה, "כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר פנחש" וכו', ו'מלך שמחל על פבדו' וכו', ולכן אין זה חק בפרטיות שוה לכלל הישראליים, רק כל אחד לפי ערכו, רק נקימה דממון זה שוה

בספרו 'אגרת לבן תורה' (פרק י) האריך מרן רבינו הראשון לציון שליט"א לבאר אודות גדר החיוב להתאמץ בלימוד התורה בכל עת פנוי, בהם התייחס גם לימי 'בין הזמנים': הנה ב'אור שִׁמְח' (דף ג' ע"ג, פ"א מהלכות תלמוד תורה ד"ה ב'ימא), פתב גְּזַה הַלְשׁוֹן: בְּגִמְרָא יוֹמָא (ט:): אָמְרוּ, "הַשָּׁחַ שִׁחַת חֵלְיִן עוֹבֵר בְּעִשָּׂה, שְׁנָאֵמֵר 'וְדַבַּרְתָּ בָּם' ... וְנִרְאֶה לִי לְבָאֵר דְּבִאֲמַת פֶּל הַמְצוֹת הַפֶּה שׁוֹיִם לְפָחוֹת שְׁבִפְחוֹתֵימ

בחקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה. וכן שלשה הקדוש ברוך הוא בוכה עליהם על שאפסור לו לעסק בתורה ואינו עוסק (תגינה ה). ומבאר בשלחן ערוך (יו"ד סי' רמו ס"ה) דכל שאפסור לו לעסק בתורה ואינו עוסק, או שקרא ושנה ופרש להבלי העולם והניח תלמודו וזנחו, הרי זה בכלל פי דבר ה' בזה. וכתב מרן החיד"א בצפון שמי, בשם תנא דבי אליהו, שלא חרב העולם אלא בפשעה של תורה, וכתב: שמי שיש לו לב יתעורר מתרדמה אשר הפיל עליו יצרו, ישבו אל ה' ויעסק בתורה בשמחה פאשר יוכל. עד כאן. וכבר אמר התנא בפרקי אבות (פ"ד מ"ט) כל המקיים את התורה מעני סופו לקיימה מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר סופו לבטלה מעני.

גם הגאון החזון איש באגרותיו (סי' קעג אות כד) כתב: כל רגע שפוטל מלמודו בלי סבה מוכרחת, גדול עונו מזשא, ומאד הפליגו בעון הזה ואמרו שבזה העון תאבד הארץ, פי אמנם החטא במעוט החכמה נשמת העם וחייו, הוא חטא בנפש העם ורוח אפו, והנוטל חכמתו נוטל נשמתו, והחכמה מעין המתגבר בלבבות החיים, והפוגע בה כמעט עתידו, כעושיק הנמצא, יחד יחטאון. עין שם. ובש"ת תשובות והנהגות (חלק ב' סי' תסד) כתב בשם הגאון החזון איש, שאמרו לבחור אחד שצריך ללמוד ב' בין הזמנים' תשע שעות בכל יום, מין שהרמב"ם (פ"א מהלכות תלמוד תורה יב) כתב שבעל אמנות עוסק במלאכתו שלש שעות ביום ובתורה תשע שעות. עין שם.

ובספר קריינא דאגרתא (עמוד מט) כתב: ידועים דברי הגר"א שכל תבה ותבה של דברי תורה הוא מצות עשה בפני עצמה, ויכול לזכות ביום אחד אלפים ורבות מצות עשה, ולעמת זאת המבטל יום אחד כבר בטל אלפי מצות שכל מצוה של למוד תורה שקולה כנגד כל המצות, כדאייתא בירושלמי. וזכות גדולה לארגן את בני הישיבות ב' בין הזמנים' ללמוד וכו', פי התועלת מזה גדולה, והתורה מגאנא ומצלא מפגעים רבים רח"ל. עין שם. ואמרו בירושלמי (פ"ט דתבוכות) רבי חלקיה בשם רבי סימון, העושה תורתו עתים [ר"ל, קובע רק עתים ללמוד, ולא לומד בכל זמן פניו], הרי זה מפר ברית, פדכתיב [אם] עת לעשות לה', [אז] הפרו תורתך. וראה במשנה ברוך (סי' קנה סק"ד).

ובש"ת אגרות משה (חיו"ד חלק ג' סי' פד) כתב שאין לעשות חפשי לתלמידים בכל יום ראשון בשבוע. ובספר שביבי אור (עמוד 64) הביא אגרת מהגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל שכתב לשומעי לקחו, דמי שנוסע להבריא את גופו ב' בין הזמנים', ישתדל שלא לגרם חלילה חלשה לנפש, וחכם לב יקח מצוות להזמין לו עיונים בתורה, וכתב שפדאי שיקח אתו במחצתו ספר קצות החשן, או ספר אחר אשר ינעם לנפשו, פי אי אפסור לעזב את פח המחשבה בטל בלי עבודה. ובש"ת א' נדברו (ח"ו סי' מ) כתב, דהנוסע בתקופת 'בין הזמנים' לרחצה בים, רשאי להיות שם רק פפי מה שדרוש לבריאות וחיזוק גופו, ולא לשם בדיור ותענוג בעלמא, ומיד לאחר שיפוש וינוח צריך לחזור לתלמודו. עין שם.

לכלם. וכן בגאונה, ובקור חולים וקבורה וכו', והדברים ארפים בספרי המחוקרים. ונמצא מצות תלמוד תורה אשר בודאי אם יבקש האדם טרף ומזון, בכל זאת אינו נחשב למפרע מבטל מצות תלמוד תורה, 'ואספת דגנך' פתיב. וכן למשל אדם חלוש המזג, וכן כל ההכרחיות שלפי הרגילות, וכן לפי טהר נפשו של אדם, פי אינו דומה בחיוב תלמוד תורה האיש אשר נפשו מרגשת בשכלה הזו, ונקשרה בעבותות אהבה לתלמוד תורה, לאיש אשר כחות נפשו נרפים ועצלים, לכה אין מחק הבורא לחק חיוב תלמוד תורה לכל ישראל, ונתן תורת כל אחד בידו, ואין לאל ידו האנושי ליתן המדה האמתית לזה, לכן באו חכמים ופרשו לנו את הגדר האמתי של תלמוד תורה: קריאת שמע בשחרית, קריאת שמע בערבית, ובזה קיים 'הגית בו יומם ולילה' - פיון שלומד קבלת המצוה ואזהרתה בשחרית וערבית, כבר קיים מצותה.

אולם יתר מזה, הוא בכללי המצות אשר נבדלו ונפרדו זה מזה. ובודאי צריך להתעצם בה האדם בכל יכלתו, פי כפלה התורה הרבה פעמים ענין למודה. וצריך האדם להליב נפשו לשקד על דלתותיה כאשר הרבו לדבר בזה הספרים הקדושים.

ובספר ארחות ישר (להג"ח קנייבסקי סי' ב) מבאר שבאמצע הלמוד אף שאסור להפסיק, אם רוצה לנפש כמה דקות באמצע, הוי לצרף הלמוד, והאסור לדבר דברים בטלים אין הפניה לאסור לדבר אפלו תבה אחת מה שאינו דברי תורה, שזה אינו אלא לבעלי מדרגה גדולה, כמו שאמרו על הגר"א ששבשעת פטירתו אמר כמה רגעים בטלתי מן התורה. ומה שאמרו בגמרא השח שיחת חלין עובר בלאו ועשה, פרש רש"י, דהינו שחוק וקלות ראש. ואמרו בשם החזון איש, שגדר דברים בטלים שאם מדבר עשר דקות כבר צריך להיות אכפת לו. ומה שאמרו בברכות (גג) של בית רבן גמליאל לא היו אומרים "מורפא" בבית המדרש מפני בטול בית המדרש, הינו באמצע שלומדים, שבזה באמת החמירו חז"ל, כמו שאמרו בעבודה זרה (ג) כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה, מאכילין אותו גחלי רתמים. ובאבות (פ"א מ"ז) המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר מה נאה אילן זה מה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו, ושומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. עין שם.

... וכן מבאר באבן האזל (פ"ג מהלכות מלכים הלכה ה) שכתב, דהדיוסט מתיר לו להתענג אף שזה יגרם לו לבטול תורה בהקרח על ידי שכרות. שדוקא למלך אסור לעשות פן, אבל להדיוסט אינו אסור לבטל תורה בלי כל סבה, שאז אם הוא מסיר לבו מן התורה עובר על 'פן יסורו מלבבך' וכו', ועוד הרבה פסוקים מחייב למוד תורה. ועין בספר מעלת התורה בתחלתו, שמנה יותר משלשים מצות עשה ומצות לא תעשה על בטול תורה. עד כאן.

ולכאורה תמוה, דאם אינו מתבטל ונח כדי שיוכל ללמוד אחר כך בשיגב הדעת, היאך נתייר זאת להדיוסט, ולמה ליכא ביה משנים אם

לקבלת הגליון במייל: halcha3121@gmail.com

קוראים יקרים, אנו זקוקים לסיועכם! תוכלו גם להקדיש להצלחה, לרפואה ולעילוי נשמת יקיריכם
 התקשרו: 05271-45-685 | קבלה מוכרת לצרכי מס לפי סעיף 46
 ניתן לתרום גם בעמדות 'קהילות': 073-2757000 (מספרינו: 4497)
 כמו כן בעמדות 'נדרים פלוס': 03-7630585 (מספרינו: 856)

להצלחת יהודה חיים בן יהודית. לרפואת מזל בת אסתר, שמחה בת מזל. לעילוי נשמת יצחק בן מרים, אבנר בן שרה

פו יילקוט יוסף: 077-2249906 | ערוץ מרן' 24 שעות ביממה: 0799-16-5000